

Handläggare

Carina Cronwall

Telefon:

Till

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

**Underlag för budget 2024 med
inriktning 2025 och 2026 för Spånga-
Tensta stadsdelsnämnd**

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för Spånga-Tensta

stadsdelsnämnd.....	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	3
1.2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	3
1.3 Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	3
2 Nämndens verksamhetsområde	4
2.1 Förskoleverksamhet.....	5
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	7
2.3 Äldreomsorg	9
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	10
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	11
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	16
2.7 Ekonomiskt bistånd	17
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	18
2.9 Övrigt.....	20
3 Sammanfattande ekonomisk analys	22
3.1 Drift	24
3.2 Investeringar	26
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)	26
4 Övriga redovisningar	26

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämndens strategiska satsningar under perioden:

- Förskolan fortsätter att utveckla det språkutvecklande arbetet för att ge barnen goda livschanser och förutsättningar för fortsatt lärande i skolan.
- Nämnden ska fortsätta samarbetet med skolan för att tillförsäkra att barn och ungdomar får möjlighet till en fungerande skolgång.
- Utveckla metoder för att möta behovet hos den ökande andelen äldre med psykisk ohälsa.
- Utifrån samhällsutveckling fortgående implementera ny teknik och digitala hjälpmedel inom utförarverksamheter för äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.
- Motverka att barn och unga återaktualiseras hos socialtjänsten genom fortsatt metodutveckling
- Anpassa socialtjänstens hela verksamhet till ikraftträdandet av den nya socialtjänstlagen, med fokus på öppna, tidiga och förebyggande insatser.
- Intensifiera samverkan med Region Stockholm med fokus på målgruppen unga vuxna med psykisk ohälsa och missbruk.
- Utveckla arbetet inom socialpsykiatri utifrån god och nära vård.
- Vidareutveckla arbetssätt och samverkan för att nå våldsutövare och våldsutsatta.
- I samverkan med berörda myndigheter och civilsamhället fortsätta att motverka kriminalitet och våld och dess skadeverkningar samt stödet till anhöriga. Särskilt fokus läggs på det dödliga våldet.

1.2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämndens strategiska satsningar under perioden:

- Samarbeta närmare med stadens facknämnder och andra nyckelaktörer för den gröna omställningen.
- Genomföra klimatinvesteringsprojekt för att minska klimatpåverkan samt för att öka motståndskraften i stadsmiljön inför ökade klimatförändringar i form av skyfall och värmebölja.
- Fortsätta arbetet mot minskad nedskräpning genom effektiva arbetssätt i kombination med information och påverkansarbete.
- Utveckla parkdrift i egen regi, där lokala anpassningar kan bidra till effektivisering.

1.3 Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämndens strategiska satsningar under perioden:

- Prioritera arbetet med att motverka långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, med

särskilt fokus på kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

- Prioritera att stötta unga vuxna och personer med olika funktionsnedsättningar till självförsörjning.
- Utveckla metoder och praktisk bostadsvägledning för personer som riskerar eller befinner sig i hemlöshet med särskilt fokus på barnfamiljer och våldsutsatta.
- Säkerställa tillgången av bostäder för personer med funktionsnedsättning.
- Kartlägga och utreda möjligheten till ett bredare våldspreventivt arbete tillsammans med berörda myndigheter och civilsamhället.
- Fortsätta att ge stöd och hjälp till personer som vill lämna våldsbejakande extremistiska miljöer.
- Utveckla stödet till och samverkan med föreningslivet i stadsdelsområdet för att stärka den demokratiska förmågan och ta tillvara kunskap och engagemang i civilsamhället.
- Vidareutveckla platsamverkan, platsaktivering och trygghetsinvesteringar för trygga stadsmiljöer.
- Utveckla former för styrning, uppföljning och kontroll för ökad kvalitet och god ekonomisk hushållning.

2 Nämndens verksamhetsområde

Demografi

Befolkningsprognoser är ett av de viktigaste underlagen för långsiktig verksamhetsplanering. Nedan redovisas befolkningsprognoser för Spånga-Tensta stadsdelsområde men även Rinkeby-Kista stadsdelsområde då dessa bedöms vara relevanta utifrån att Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsområden är sammanlagda under planperioden.

Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsområden, olika åldersgrupper befolkningsprognos 2024-2026

Ålder	2024	2025	2026	Förändring 2024-2026
0 år	1 104	1 177	1 252	13%
1-5 år	5 935	6 144	6 332	7%
6-9 år	5 046	5 085	5 029	0%
10-12 år	3 780	3 826	3 905	3%
13-15 år	3 805	3 797	3 741	-2%
16-18 år	3 743	3 842	3 909	4%
19-24 år	8 490	8 836	9 092	7%
25-44 år	29 723	31 230	32 295	9%
45-64 år	21 490	21 951	22 373	4%
65-79 år	9 257	9 432	9 516	3%
80- år	2 711	2 889	3 068	13%
Summa	95 084	98 209	100 512	6%

Källa: Statistik om Stockholm, Befolkningsprognos 2022 Sweco.

Befolkningsprognos, stadsdelar inom Järva stadsdelsområde 2024-2026

Område	2024	2025	2026	Förändring 2024-2026
Tensta	18 521	18 424	18 463	0%
Flysta	2 271	2 255	2 238	-1%
Lunda	173	171	169	-2%
Bromsten	7 876	9 021	9 823	25%
Solhem	9 157	9 472	9 561	4%
Sundby	4 157	4 456	4 602	11%
Rinkeby	16 970	16 941	16 807	-1%
Akalla	9 286	9 208	9 126	-2%
Husby	12 033	12 220	12 486	4%
Kista	14 639	16 037	17 239	18%
Summa	95 083	98 205	100 514	6%

Källa: Statistik om Stockholm, Befolkningsprognos 2022 Sweco.

Järva stadsdelsområde kommer att växa befolkningsmässigt som en följd av flera stora stadsutvecklingsprojekt som framför allt berör Bromsten och Kista. Ökningen under planperioden fram till och med 2026 prognostiseras att uppgå till 5431 personer. Ökningen sker i samtliga åldersgrupper utom unga 13-15 år och barn 6-9 år som går tillbaka något.

Inom stadsdelsområdet Järva är det stora socioekonomiska skillnader mellan de olika stadsdelarna. Tensta, Bromsten, Rinkeby, Akalla, Husby och Kista har lägre medelinkomst i åldersgruppen 20-64 år är stadens snitt. I dessa stadsdelar har också en högre andel av befolkningen utländsk bakgrund, ohälsotoalet är högre än stadens snitt och andelen elever som har gymnasiebehörighet är lägre.

2.1 Förskoleverksamhet

Utveckling och omvärld

I arbetet med sammanläggningen har det identifierats behov av att under planperioden skapa en likvärdig organisering av förskoleområden och stödstrukturer för Järvas kommunala förskolor.

Enligt senast tillgängliga statistik, december 2021, varierade inskrivningsgraden mellan omkring 85–100 procent i Järvas olika stadsdelar. Inskrivningsgraden är som lägst i områden med störst socioekonomiska utmaningar.

Lagen *Förskola för fler barn* tillämpas från och med 1 juli 2023 och innebär att nämnden ska informera vårdnadshavare till barn tre-fem år, som inte går i förskola, om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Kommunerna ska även reservera och erbjuda förskoleplats till vissa barn, även om vårdnadshavarna inte har ansökt om det. Det gäller bland annat barn som har bott i Sverige under en kort tid.

En likvärdig, jämställd utbildning i linje med agenda 2030 innebär att förskolans kompensatoriska uppdrag har vidgats genom ökat fokus på förskolans delaktighet i arbetet med tidiga insatser.

Skolverket har i uppdrag att ta fram ett nationellt professionsprogram som bland annat innehåller en nationell struktur för kompetensutveckling för lärare, förskollärare och rektorer. Syftet är att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionerna och öka attraktionskraften hos yrkena i skolväsendet. Professionsprogrammet ska träda i kraft under planperioden.

Ett nytt systemstöd för stadens pedagogiska verksamheter införs under planperioden.

Konsekvenser för verksamheten

Likvärdiga kommunala förskolor i Järva säkerställs genom det gemensamma, lokala underlaget Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ramar in helheten rörande organisering och genomförande av uppdraget i respektive förskoleområde, där vissa delar blir direkt styrande medan andra utgör ramverk och utgångspunkter.

Arbetet med att öka andelen inskrivna barn med ett särskilt fokus på de områden där inskrivningsgraden är lägre fortsätter under planperioden. Uppsökande verksamhet för att öka inskrivningsgraden fortsätter i de stadsdelar där inskrivningsgraden är lägre. Tillämpningen av förändringar i skollagen från 1 juli 2023 Förskola för fler barn innebär en förändring av det administrativa arbetet och köhantering, samt ökade resurser för att komma i kontakt med de vårdnadshavare som inte har barn i förskola. Nämndens förskolor har kapacitet att ta emot fler barn, utmaningen är att planera för bemanning, användning av lokaler och uppbyggnad av organisation utifrån ett barnantal som är svårt att förutsäga.

De förslag på byggnadsprojekt som lämnas till stadsdelsförvaltningen överstiger ofta de gränsvärden som staden tagit beslut om. Att projektkostnaden stiger ytterligare under processens gång leder till att gränsvärden ofta passeras när projekten redan är långt gångna. Detta ger i sin tur höga kostnader för förgävesprojekteringar om projekten inte godkänns alternativt höga framtida hyreskostnader om projektet ändå godkänns.

Det är en hög andel barn med annat modersmål än svenska i både Spånga-Tenstas och Rinkeby-Kistas kommunala förskolor. Högst andel medarbetare med annat modersmål än svenska finns i de förskolor där även andelen barn som inte har svenska som modersmål är högst. I syfte att utveckla undervisningen i förskolan implementerar Järvas kommunala förskolor under planperioden förvaltningsövergripande stöddokument för språkutvecklande arbetssätt och stöddokument för undervisningsutveckling.

Nämnden kommer under planperioden att ha ett stort fokus på att säkerställa att alla barn får sina behov tillgodosedda inom ramen för förskolans uppdrag. Gemensamma riktlinjer för Barnhälsa, alla barns rätt till stöd har skrivits fram och implementeras. Fokus ligger på förebyggande och hälsofrämjande arbete kring barns lärande, hälsa och utveckling i tillgängliga lärmiljöer. Samverkan mellan förskola och socialtjänst fortlöper systematiskt. Syftet är att tillsammans utveckla arbetssätt för samverkan och tidigt upptäcka barn som är i behov av insatser.

Ett pedagogiskt, närvarande och hållbart ledarskap på alla nivåer i organisationen är av stor betydelse för förskolans kvalitet och likvärdiga villkor för utbildningen. Satsningen på det statliga rektorsprogrammet för rektorer och biträdande rektorer kommer att fortgå. Även

arbetet med att tydliggöra ett kommunikativt och närvarande pedagogiskt ledarskap för förskollärare och chef fortsätter. Under planperioden samverkar nämndens förskolor med akademien genom deltagande i forskningsprojekt kring barns språkutveckling.

Införandet av ett nytt systemstöd för stadens pedagogiska verksamheter kommer ta resurser i anspråk under de kommande åren. Det kommer bland annat innebära kostnader och behov av utbildningsinsatser.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan, och utmaningar i agenda 2030:s hållbarhetsmål om god utbildning för alla prioriterar nämnden följande områden:

- En likvärdig organisering av förskoleområden och stödstrukturer för det systematiska kvalitetsarbetet för den kommunala förskolan inom Järva stadsdelsförvaltning.
- Insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan och främja närvaron med fokus där inskrivningsgraden och närvaron är lägre.
- Utveckla barnens språk utifrån stöddokument för språkutvecklande arbetssätt och stöddokument för undervisningsutveckling.
- Kompetensutveckling inom barnhälsa för att säkra alla barns rätt till stöd och utbildning.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Utveckling och omvärld

Tidig inkludering i föreningsliv, aktiv fritid och strukturerade aktiviteter har en positiv effekt på studieresultat. Barn och unga i stora delar av Järva är fortsatt mindre aktiva i organiserat föreningsliv jämfört med ungdomar i övriga Stockholm vilket också får effekter på den generella hälsan. Nämndens och stadens samlade arbete i att möjliggöra organiserad fritids- och kulturverksamhet har en viktig roll för att möjliggöra för barn och unga att nå ett självständigt liv.

En lågkonjunktur bedöms i hög grad kunna påverka barn och unga i redan socioekonomiskt utsatta områden. Vårdnadshavare som redan har svårt att betala för kultur, idrott och strukturerade vuxenledda aktiviteter riskerar att välja bort dessa. I jämförelse med staden som helhet har barn i åldern 10-12 år lägre tillgång till avgiftsbelagda aktiviteter efter skoltid. En ekonomisk nedgång kan öka antalet barn som saknar en aktiv fritid på eftermiddagarna. Detta är en risk då fritidsverksamhet är en viktig skyddsfaktor.

Majoriteten av besökarna på medborgarservice förväntas i enlighet med tidigare erfarenheter i stor utsträckning komma från stadsdelarna Tensta, Rinkeby och Husby. Det digitala utanförskapet är fortsättningsvis en stor utmaning för att den huvudsakliga målgruppen ska kunna bli delaktiga i ett samhälle där snabb digitalisering och e-tjänster blir avhängigt ett aktivt medborgarskap. Insatserna från medborgarkontoren förväntas intensifieras under en lågkonjunktur då den huvudsakliga besökargruppen har stora behov av stöd kring

vardagsärenden såväl som komplexa myndighetskontakter.

Konsekvenser för verksamheten

Staden har inrättat förskole-, barn- och fritidsroteln vilket bedöms kunna stödja fritidsverksamheten framåt. Den nya strategin för fritids- och ungdomsgårdar fortsätter att implementeras inom nämndens ungdomsgårdar samtidigt som nämnden också aktivt deltar i arbetet med att ta fram en ny strategi för parklekar som beräknas färdigställas under 2023. Strategierna förväntas påverka verksamheterna med avseende metoder för uppföljning, kvalitetssäkring och likställighet. Sammanläggningen av nämnderna i Järva gör att verksamhetsområdet fritid och kultur förändras med en gemensam och tydligare styrning. Under kommande år förväntas nämnden att ta tillbaka flera fritidsverksamheter i egen regi. Sammantaget förväntas ovanstående stadsövergripande och lokala utvecklingssteg påverka fritidsverksamheten positivt med avseende på samverkan och styrning.

Parklekarna i Järva är välbesökta och en naturlig samlingsplats för barn och deras vårdnadshavare. Det finns fortsatt potential, att i samverkan med invånarna och övriga verksamheter såsom skolans fritidsklubbar, föreningar och fackförvaltningar utveckla dessa till att bli en ännu starkare resurs i det främjande och preventiva arbetet för både barn och deras vårdnadshavare.

Medarbetare inom parklekar, kultur och fritidsgårdar är en viktig resurs i stadens återkommande möten med invånare där personalen företräder pedagogiska och öppna verksamheter som barn, unga och föräldrar vill återkomma till. Medarbetare blir i sin roll representanter för stadens mångfasetterade arbete och i detta även ansikte utåt där tillit och förtroende skapas. Kontinuerlig kompetensförsörjning med fokus på hbtqi diplomering och programmet för mentorer i våldsprevention är fortsatt viktigt för att säkra kvalitet i verksamheter nu som framåt.

Medborgarservice i Järva kommer under kommande tre år fortsätta att vara en central stödfunktion för många invånare likväl för nämndens och stadens sammantagna kommunikation. För att bygga en långsiktig stöd- och kontaktverksamhet kommer den förstärkta samhällsvägledningen vara en viktig hörnsten likväl som att verksamheten har en fortsatt hög tillgänglighet och en förmåga att kontinuerligt kompetenssäkra och anpassa sig till föränderliga behov i befolkning och regelverk.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med, En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*, och Agenda 2030 hållbarhetsmål om god hälsa och välbefinnande, minska ojämlikheter och uppnå jämställdhet prioriterar nämnden:

- Arbeta tidigt med att erbjuda organiserad och vuxenledda aktiviteter för barn och unga med särskilt fokus på 10-12 åringar.
- Insatser för att öka andelen flickor, personer med funktionsnedsättningar samt personer som identifierar sig som hbtqi inom öppen och strukturerad fritids- och föreningsverksamhet.

- Inom satsningen för Fokus Järva utveckla förstärkt samverkan med idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen för att möjliggöra för fler barn och unga att få ta del av stadens lokala och samlade utbud av strukturerad fritids- och kulturutbud. Ett strategiskt kommunikationsarbete som genomförs i samarbete med nämndens medborgarkontor.
- Utveckla medborgarinflytandet och stödet till och samverkan med föreningslivet i stadsdelsområdet för att stärka den demokratiska förmågan och ta tillvara kunskap och engagemang i civilsamhället.
- Hög tillgänglighet rörande konsument-, budget- och skuldrådgivning.
- Verka för ökat medborgarinflytande och demokratisk delaktighet samt lokalt inflytande för att utveckla lokalsamhället.

Jämställdhet

Fler pojkar än flickor besöker stadsdelsområdets fritidsgårdar vilket gör att fortsatt extra fokus ligga på att nå en jämn könsfördelning bland besökarna. Ett exempel är fokus på flickors och icke-binäras intressen och behov i det uppsökande arbetet.

2.3 Äldreomsorg

Utveckling och omvärld

Den psykiska ohälsan bland äldre ökar och ställer förändrade krav på nämndens verksamheter. Ökad kompetens inom psykisk ohälsa i kombination med geriatrik krävs inom samtliga verksamheter. Ett ökat behov av boendestöd och hemtjänst i kombination förutspås, vilket kräver utvecklig av arbetssätt inom dessa verksamheter. Ett framtida behov bedöms utifrån regionens boendeplan vara profilboende med psykogeriatrisk inriktning. Det uppsökande arbetet behöver fortsätta utvecklas för att nå äldre i behov av information om kommunens verksamheter. Alla verksamheter inom äldreomsorgen behöver kontinuerligt följa den utveckling som sker inom välfärdsteknik och utifrån detta implementera nya arbetssätt.

Konsekvenser för verksamheten

En välfungerande samverkan och korrekt informationsöverföring är en förutsättning för det tvärprofessionella teamarbetet inom särskilt boende för äldre. Säkerställande av journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen utifrån gällande lagstiftningar, användarvänlighet och krav på möjlighet att enkelt ta fram statistikuppgifter behöver ske snarast. Den utveckling som pågår av arbetsmetoder, teknik och digitalisering samt höjda krav på dokumentation inom äldreomsorgen innebär fortsatta kostnader i form av utbildningsåtgärder samt inköp.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt, En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* samt Agenda 2030 hållbarhetsmål om god hälsa och välbefinnande, minska ojämlikheter och uppnå jämställdhet prioriterar förvaltningen:

- Förebygga ofrivillig social isolering och främja god fysisk samt psykisk hälsa genom

uppsökande arbete och erbjuda en variation av aktiviteter för äldre.

- Säkerställa och fortlöpande utveckla rutiner, samverkansformer samt uppföljningar för insatserna hemtjänst, boendestöd och personlig assistans i syfte att säkerställa en god kvalitet av den enskildes insats och undvika att nämnden utsätts för välfärdsbedrägerier.
- Samverka med primärvård och primärvårdsrehabilitering kring äldres hälsa och välmående, förebyggande hälsofrämjande informationsåtgärder samt med slutenvården för en trygg och säker hemgång efter sjukhusvistelse.
- Utveckla teamarbetet inkluderande olika personalgrupper, inom nämndens boenden för äldre, för en trygg, säker och personcentrerad vård och omsorg.
- Effektivisera utförarverksamheterna genom välfärdsteknik och digitala lösningar som ett sätt att kvalitetssäkra såväl hemtjänst som särskilt boende.

Jämställdhet

Kompetensen gällande jämställdhetsaspekten vid planering och utförande av insatser behöver stärkas under de kommande åren. Ett annat utvecklingsområde är att anordna aktiviteter på aktivitetscenter och mötesplatser för äldre som attraherar fler manliga besökare.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utveckling och omvärld

Nämnden ser behov av fler bostäder för personer med funktionsnedsättning som har komplexa behov så som exempelvis utåtagerande beteende. Flera planerade nybyggnadsprojekt av bostäder för målgruppen är försenade. Det finns även behov av nya lokaler för befintliga gruppboenden på grund av förändrade normer för boendestandard samt planerade renoveringar. När fler bostäder med särskild service står klara i stadsdelsområdet kan fler platser i daglig verksamhet behövas för att de boende ska kunna välja en verksamhet nära bostaden.

Daglig verksamhet utvecklas för att attrahera nya deltagare och kunna ge stöd för deltagare att närma sig den öppna arbetsmarknaden. Med lågkonjunktur finns en risk att möjligheterna för målgruppen på den öppna arbetsmarknaden minskar. Fler personer riskerar att hänvisas till insatsen daglig verksamhet.

Den stärkta rätten till personlig assistans som började gälla den 1 januari 2023 förväntas innebära ökade kostnader då fler kommer att ha rätt till insatsen utifrån de nya bestämmelserna. Kostnadsökningarna för bland annat lokaler och personal, i relation till de låga påslagen i ersättningar för deltagare inom daglig verksamhet kan komma att påverka verksamheten. Att i ökad utsträckning arbeta för att deltagare ska närma sig den öppna arbetsmarknaden kräver individuellt stöd i högre grad och är därmed mer personalkrävande än att arbeta med grupper. Detta sammantaget innebär ekonomiska konsekvenser för daglig verksamhet vilket behöver kompenseras för att kunna utföra uppdraget.

Arbetet mot välfärdsfusk är ett prioriterat utvecklingsområde. Verksamheterna har behov av att enkelt få ut statistik både från sociala system och om ekonomi. Inför upphandling av ett nytt dokumentationssystem för utförare är det viktigt att de som arbetar i systemet får

inkomma med uppgifter om vad som krävs av ett sådant system. Att staden inte har ett välfungerande system minskar förtroendet för staden både som arbetsgivare och leverantör av välfärdstjänster.

Konsekvenser för verksamheten

Bristen på bostäder leder till kostsamma placeringar i verksamheter som inte är upphandlade enligt LOV. Nämnden ser ett behov av preventiva insatser för målgruppen, i syfte att förebygga ohälsa hos de enskilda. Det uppsökande arbetet och informationsspridning behöver ske på olika sätt för att personer i behov av insatser samt deras anhöriga, ska ha kännedom om vad som erbjuds för personer med funktionsnedsättning i staden.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med, En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*, och Agenda 2030 hållbarhetsmål om god hälsa och välbefinnande, minska ojämlikheter och uppnå jämställdhet prioriterar nämnden:

- Utveckla nya arbetssätt och möjliggöra för fler personer med funktionsnedsättning att få praktik eller arbete på den öppna arbetsmarknaden.
- Utbyggnad av bostäder med särskild service för att tillgodose nuvarande och framtida behov bland annat för personer med utåtagerande beteende samt yngre med demenssjukdom.
- Att säkerställa rutiner och samverkansformer så att enskilda får sitt behov tillgodosett och att förvaltningen inte utsätts för välfärdsfusk.
- Utveckla användandet av välfärdsteknik i samtliga verksamheter.

Jämställdhet

Det finns skillnader mellan män och kvinnor i fråga om upplevelsen av diskriminering och bemötande. Nämnden behöver utveckla och stärka analysförmågan när det gäller olika underlag så som brukarundersökningar och uppföljningar på individnivå för att kunna upptäcka och motverka osakliga skillnader mellan könen i utredning och utförande av insatser.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Utveckling och omvärld

Sveriges regering har i Tidöavtalet (2022), som gäller under mandatperioden 2022-2026, listat flera reformförslag som berör socialtjänsten. Detta i kombination med nya socialtjänstlagen som kan komma att träda i kraft 2024 kommer att ställa krav på förberedelse inför förändrade arbetssätt.

Den pågående desinformationskampanj som sprids kring socialtjänstens arbete bidrar till en ökad risk för att medborgare inte söker sig till socialtjänsten vid behov av stöd och hjälp. Utifrån det kommer en satsning på samverkan med civilsamhället och medborgardialog i syfte att öka förtroendet för socialtjänsten behövas. Kampanjen och risken för otillåten påverkan kan komma att påverka medarbetares yrkesutövning, i synnerhet nyexaminerade och är en

utmaning inför kommande period. Fortsatt fokus behöver ligga på att tidigt ge information/utbildning om otillåten påverkan. Fler öppna insatser utvecklas för att nå barn, unga och familjer i riskzon på ett tidigare stadium och öka invånarnas förtroende för socialtjänsten.

Uppföljning av verksamheter och insatser behöver prioriteras för att veta huruvida insatser uppnår förväntad effekt eller ej, vilket kräver struktur och dokumentation. Arbetet försvåras av brister i eller avsaknad av digitalt stöd.

En utveckling/förflyttning har skett där kriminella individer närmar sig anhöriga på ett nytt sätt. Arbetssätt för brottsoffer behöver därför utvecklas, både med arbetssätt inom egen regi men även i samverkan med relevanta aktörer.

Barn och unga

Lagförslag gällande att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska beviljas insatsen individuellt kan komma att träda i kraft inom de närmsta åren. Lagförslaget ökar ansvaret hos socialnämnden att säkerhetsställa en obruten skolgång eller pedagogisk verksamhet för barn placerade på skyddat boende.

Bristen av evidensbaserade och effektiva insatser för ungdomar med normbrytande/kriminellt beteende är en utmaning, vilket i förlängningen kan öka sannolikheten till att unga omhändertaras enligt LVU eller häktas. De insatser som socialtjänsten använder sig av idag kräver ett stort ansvar från föräldrarna eller vårdnadshavarna, en utmaning är därför hur socialtjänsten ska hantera de familjer där föräldrarna eller vårdnadshavarna inte kan delta på ett adekvat sätt.

Hemlöshet

Nämnden ser en fortsatt stor utmaning i den allmänt svåra bostadssituationen i Stockholm med för få bostäder och höga krav för socialtjänstens målgrupper att kvalificera sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Stadens bostadssociala resurs (SHIS) innebär i vissa fall ingen långsiktig lösning och utbudet matchar inte behovet för exempelvis barnrika familjer. Många personer med beroendeproblematik är inte motiverade till vård, vilket ofta medför att personer i stället nyttjar tak över huvudet garantin eller andra boendeformer.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Socialtjänsten arbetar innovativt för att upptäcka och erbjuda stöd till våldsutsatta. En utmaning är att lyckas identifiera individer exempelvis våldsutsatta i behov av stöd/insats i ett tidigt skede, det vill säga både tidig upptäckt och tidiga insatser. En annan utmaning är att nå våldsutövare för att åstadkomma förändring.

Vuxna missbruk.

Med inflation och sämre ekonomi kan fler komma att söka sig till socialtjänsten för stöd och hjälp. Nämndens prognos är att antalet anmälningar enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) fortsätter att öka även de kommande åren. Nämnden ser att bekymmer med missbruk och psykisk ohälsa sprider sig allt längre ner i åldrarna. Flera av de unga är kvinnor som befinner sig i en särskilt utsatt situation och ofta har ett omfattande missbruk. Detta medför ett ökat behov av samverkan mellan olika samhällsaktörer och en ökad frekvens av samordnad individuell plan (SIP). Enligt samsjuklighetsutredningens förslag ska all vård och

behandling inklusive handläggning av Lagen av vård av missbrukare i vissa fall (LVM) övergå till regionen.

Socialpsykiatri

Antalet personer i olika åldrar med behov av boendestöd förväntas öka. Tillströmning befaras av antalet yngre personer med psykisk ohälsa med komplexa problem i form av olika typer av bostadsproblem, missbruk samt frivillig eller ofrivillig social isolering i kombination med avsaknad av sysselsättning. En utmaning blir att kunna tillgodose behovet av boende för den yngre målgruppen inom socialpsykiatri. I väntan på lämplig boendeform riskerar den enskilde att placeras i en mindre lämplig boendeform där denne inte får rätt stöd vilket kan ha negativ påverkan för den psykiska hälsan. Samtidigt är många av dem som bor i socialpsykiatrins gruppboende äldre personer som varit aktuella inom socialpsykiatrin sedan psykiatrireformen genomfördes. Detta ställer idag förändrade krav på verksamheten i form av kunskaper inom geriatrik. Det kräver även ökad nivå av fysisk tillgänglighet av både gemensamhetslokaler och de enskildas lägenheter.

Konsekvenser för verksamheten

Det finns en risk att höga levnadsomkostnader och ökad arbetslöshet i Sverige medverkar till att fler individer utvecklar sociala problem vilket kan medföra ökat ärendeantal och ökade kostnader för insatser. Fler av ärendena som inkommer till relationsvårdsteamet har en komplex problematik med behov av flera stödinsatser vilket även kan medföra ökade kostnader för placeringar på skyddat boende.

Nämnden befarar att antalet i hemlöshet riskerar att öka framöver i takt med inflation och lågkonjunktur vilket medför ökade kostnader för bistånd till tillfälliga boende.

Nämndens uppfattning är att regionens förändrade arbetssätt med exempelvis kortare vårdtid inom avgiftning påverkar socialtjänstens målgrupp vuxna med missbruk. Effekten har blivit att nämnden har beviljat andra insatser för enskilda individer som bedömts vara färdigbehandlade på avgiftningen men som inte kunnat placeras på drogfria boende.

Nämnden bedömer att centraliseringen av hälso- och sjukvårdsansvaret på bostad med särskild service SoL på sikt kommer att leda till en ökad likvärdighet då brukare inom socialpsykiatrin får tillgång till samma hälso- och sjukvård som inom LSS-verksamheter. Nämnden ser dock risker att centraliseringen på kort sikt kan leda till bristande kontinuitet och trygghet för brukare om den hälso- och sjukvårdspersonal som idag arbetar inom stadsdelarna försvinner. Centraliseringen kan också få konsekvenser för den bostad med särskild service som idag drivs på entreprenad och innehar hälso- och sjukvårdsansvar

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med, Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser* och Agenda 2030 hållbarhetsmål om god hälsa och välbefinnande, minska ojämlikheter och uppnå jämställdhet prioriterar nämnden:

Övergripande

- Anpassa socialtjänstens verksamhet till ikraftträdandet av den nya socialtjänstlagen,

med fokus på öppna, tidiga och förebyggande insatser (anpassning inom samtliga verksamheter inom individ- och familj).

- Identifiera och hitta strategier för att öka självständigheten i praktiska frågor hos invånarna i kontakten med socialtjänsten.
- Säkerställa att samtliga av socialtjänstens verksamheter utförs rättssäkert.
- Säkerställa att ändamålsenlig kompetens rekryteras.
- Prioritera arbetet med otillåten påverkan med extra fokus på omvärldsbevakning.
- Systematiskt arbete med samverkan, både internt och externt, främst i ärende med komplexa behov.

Barn och unga

- Utveckla arbetet för att nå fler föräldrar som tar emot föräldraskapsstöd.
- Vidareutveckla samverkan mellan socialtjänstens förebyggande och myndighetsutövande delar.
- Fortsätta utveckla tidiga insatser i syfte att motverka återaktualisering i socialtjänsten på kort och lång sikt.
- Prioritera uppföljning och analys av verksamheternas resultat för att säkerställa effekt av insatserna för att barn och vuxna får det stöd de behöver för att leva ett självständigt liv.
- Vidareutveckla och implementera arbets sätt för målgruppen 8-12 åringar som riskerar att dras in i kriminalitet.
- Prioritera stöd och insatser gällande ungdomar 13-19 år med missbruk, kriminalitet eller annat socialt nedbrytande beteende.
- Fortsätta att implementera och utveckla projektet skolsamordnare för att säkerställa att barn och unga placerade inom samhällsvården klarar grundskolan och gymnasieutbildningen med fullständiga betyg.
- Nämnden ska fortsätta arbetet med samordnade insatser tillsammans med skolan för att tillförsäkra att barn och ungdomar med omfattande skolfrånvaro får ökad närvaro och når måluppfyllelsen.

Sociala insatsgrupper samt våldsbejakande extremism

- Kartlägga och utreda möjligheten till ett bredare våldspreventivt arbete tillsammans med de myndigheter som nämnden bedömer relevanta samt civilsamhället.
- Fortsätta utveckla sociala insatsgrupper (SIG) för unga vuxna och vuxna.
- Förstärkt samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och polisen inom ramen för *Trefas* fortsätter. Inklusiv samverkan med socialförvaltningens avhopparverksamhet.
- Fortsätta att ge stöd och hjälp till personer som vill lämna våldsbejakande extremistiska miljöer.

Vuxna missbruk

- Samverkan med regionen ska intensifieras i syfte att öka fokus på unga vuxna med psykisk ohälsa och missbruk.
- Samverka med regionen för en smidig övergång om lagförslaget gällande att all vård

och behandling inklusive handläggning av LVM övergår till regionen.

- Fortsätta att ge stöd till anhöriga till personer med missbruk och som vill lämna miljöer med våldsbejakande extremism, kriminalitet och/eller dödligt våld.

Socialpsykiatri

- Utveckla samverkan i det uppsökande arbetet gällande personer som misstänks lida av psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning.
- Uppsökande och motiverande arbete för unga med psykisk funktionsnedsättning med svag förankring på arbetsmarknaden som riskerar att bli hemmasittare.
- Nämndens utförarverksamheter av hemtjänst och boendestöd utvecklas för att säkerställa den förändrade målgruppens behov vid bemötande och utförande av insatser i den enskildes hem.
- Säkerställa och fortlöpande utveckla rutiner, samverkansformer samt uppföljningar för insatserna hemtjänst, boendestöd och personlig assistans när insats beviljats personer med psykisk ohälsa, i syfte att säkerställa en god kvalitet av den enskildes insats och undvika att nämnden utsätts för välfärdsbedrägerier.

Nyanlända och personer som står långt ifrån samhällsinkludering

- Motverka det digitala utanförskapet för invånare genom att anpassa stödinsatser inom nämndens medborgarservice genom förbättrad lärmiljö och förstärkt samhällsvägledning som leder till ökad egenmakt.
- Fortsätta att utveckla bostadsvägledningen inom nämndens medborgarservice tillsammans med SHIS och andra samverkanspartner för att förhindra tillfälliga boendelösningar och segregation.

Hemlöshet

- Utveckla metoder och praktisk bostadsvägledning för personer som riskerar eller befinner sig i hemlöshet med särskilt fokus på barnfamiljer och våldsutsatta.
- Långsiktiga alternativ till akutboenden prioriteras.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

- Vidareutveckla arbetssätt för att nå våldsutövare och våldsutsatta.
- Samverkan med fastighetsägare och civilsamhället för att nå våldsutsatta och våldsutövare.
- Stärka barns situation i samband med placeringar på skyddat boende med särskilt fokus på skolgång och öppenvårdsinsatser.

Jämställdhet

Sociala insatsgruppen för barn, unga och vuxna

Fler män än kvinnor är aktuella för social insatsgrupp för vuxna och unga. Nämnden ser det som angeläget att öka andelen flickor/kvinnor eftersom de inte alltid definieras som att de har en kriminell livsstil trots att de har det. Nämnden ska göra en jämställdhetsanalys som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt för att nå fler flickor/kvinnor som vill lämna en kriminell livsstil. Nämnden ska även fortsätta arbetet med

ökad samverkan med polisen kring flickor misstänkta för brott och/eller befinner sig i kriminella miljöer.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Utveckling och omvärld

I stadens översiktsplan är Kista-Järva utpekade som ett fokusområde och enligt Swecos befolkningsprognos kommer knappt 4500 nya bostäder produceras under perioden 2024-2026 i Järva. Det största tillskottet av bostäder planeras i Bromsten och Kista. Planerna innefattar även nya skolor, förskolor, parker och lekplatser. Fler invånare medför större belastning på stadsdelsområdets allmänna ytor.

Från och med årsskiftet arbetar staden med Fokus Järva. Det innebär långsiktiga satsningar på förutom stadsutveckling skola, förskola, trygghet, arbetsmarknad, fritid, kultur samt en utvecklad medborgarservice som ska bidra till att stärka förtroendet i området.

Förvaltningen bedömer att besökstrycket i stadsdelsområdes parker och naturområden kommer vara fortsatt högt under perioden till följd av den växande befolkningen, vilket ställer krav på ökade insatser kopplat till drift, underhåll, investeringar och information. Planeringen av hur parker och grönområden ska utvecklas utgår från parkplanen. När förvaltningen tar över nya parkområden i exploateringsprojekt behövs ekonomiska resurser och kostnadstäckning för att sköta dem. Många av de pågående stadsbyggnadsprojekten innefattar nya dagvattenanläggningar där förvaltningen får visst skötselansvar vilket leder till ökade krav på kompetens och skötsel.

I stadens budget föreslås det att stadsdelsnämnden framöver ska ha drift i egen regi, vilket kan leda till snabbare beslutsvägar och ökat utrymme för nytänkande och verksamhetsutveckling.

Konsekvenser för verksamheten

Kommunfullmäktige beslutade i augusti 2015 att det fram till 2024 ska satsas 450 mnkr på reinvesteringsåtgärder i stadens stadsmiljö. Stadsdelsnämnden vill lyfta att det även i framtiden finns ett stort reinvesteringsbehov och att en för liten investeringsbudget riskerar att leda till ett eftersatt underhåll som kan generera en "underhållsskuld" samt på sikt kapitalförstöring och kostnadsökningar.

Förekomsten av tjuvtippar i stadsdelsområdet är fortsatt omfattande och specifik dumpning av lustgasbehållare har ökat. Stadsdelsnämnden ser ett behov av samordning i staden för att kunna effektivisera arbetet och minska de stora kostnaderna.

Planerad parkdrift i egen regi kommer innebära stora investeringsbehov, dels avseende inköp av maskiner och utrustning men även kompetensutveckling och rekryteringar.

År 2023 trädde EU:s engångsplastdirektiv och förordningen om nedskräpningsavgifter i kraft. Det betyder att kommuner kan få en ersättning för att täcka kostnader kopplade till nedskräpning i stadsmiljön. Detta förutsätter närmare samarbete med trafikkontoret för att ta fram rutiner för rapporteringen. Bland annat arbetar stadsmiljöverksamheten med implementering av källsortering på välbesökta platser och en närmare uppföljning av

nedskräpning, engångsprodukter och tobak. Implementering av källsortering i stadsmiljö förutsätter en upphandlad leverantör som hanterar avfallet vilket anses vara en gemensam utmaning som kräver en gemensam lösning (se avsnitt 2.9 och 5).

Från 2024 ska kommunerna sköta insamlingen av förpackningsavfallet och från 2026 ska kommunerna ordna möjligheter att källsortera förpackningar på välbesökta platser. Det nya ansvaret innebär att stadsdelsnämnden får bygga upp nya insamlingssystem som förutsätter samarbete med fastighetsägare och leverantörer.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning, Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser* och Agenda 2030 hållbarhetsmål om hälsa och välbefinnande, jämställdhet, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt fredliga och inkluderande samhällen prioriterar förvaltningen:

- Fortsätta arbeta för minskad nedskräpning i stadsmiljön genom förbättringar av infrastruktur och insatser för beteendeförändringar.
- Implementera källsortering i välbesökta platser i stadsmiljön.
- Vid planering av nya parker och lekplatser samt upprustning av befintliga lekplatser, utomhusmiljöer och parker ska tillgänglighetsaspekten prioriteras.
- Utveckla drift i egen regi, där lokala anpassningar kan bidra till effektivisering.
- Fortsätta arbeta med att skapa trygga stadsmiljöer genom platssamverkan och platsaktivering och trygghetsinvesteringar.
- En samordning i staden kopplad till tjuvtippar behövs för att kunna hålla stadsområdet rent och tryggt.

Stadens miljö och klimatarbete innebär ett fortsatt stort fokus på att exempelvis främja den biologiska mångfalden och genomföra klimatanpassningar. Se vidare under avsnitt 2.9.

Jämställdhet

Det är en utmaning att utveckla stadsmiljön så att den är tillgänglig för alla som bor eller vistas där samt att få en bild av hur stadsmiljöns utformning påverkar kvinnors och barns tillgång till dessa miljöer. Att kvinnor i högre grad än män upplever otrygghet i stadsdelsområdets utemiljöer är en jämställdhetsutmaning. Förvaltningen ska arbeta för att bättre fånga upp de bakomliggande orsakerna, exempelvis genom dialoger och trygghetsinventeringar riktade till kvinnor och unga.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Utveckling och omvärld

På grund av en god arbetsmarknad under 2022 minskade antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd. Den största minskningen syntes hos unga vuxna och vuxna med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Svensk ekonomi går mot lågkonjunktur och utvecklingen framöver är svår att bedöma med hänsyn till världsläget och följderna av kriget i Ukraina.

Konsekvenser för verksamheten

Rådande konjunkturläge i Sverige kan göra det än mer svårt för klienter inom ekonomiskt bistånd att komma vidare mot egen försörjning. Följden blir antagligen även att antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd ökar vilket i sin tur kommer att öka utbetalt ekonomiskt bistånd. Nämndens möjligheter att prioritera olika målgrupper till stockholmsjobb kan komma att begränsas då ansvaret överflyttats till arbetsmarknadsnämnden.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb* och Agenda 2030 hållbarhetsmål om avskaffande av fattigdom och verka för ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män prioriterar nämnden:

- Stärkt samverkan med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg i arbetet med unga vuxna, 18-29 år som är en fortsatt prioriterad målgrupp.
- Kartlägga och implementera arbetssätt för att öka inskrivningsgraden på Jobbtorg för aktuella invånare som annars riskerar att annars hamna i långvarigt ekonomiskt bistånd.
- Fortsatt utveckling av arbetssätt och metoder för målgruppen som har sjukskrivning och sociala medicinska problem som försörjningshinder.
- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för barnfamiljer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd (fyra år eller längre).
- Fortsatta satsningar på ökad service och tillgänglighet för invånarna.
- Utveckla och förstärka redan befintliga arbetssätt för att motverka felaktiga utbetalningar (FUT).

Jämställdhet

Samverkande strukturella faktorer i kombination med individuella lyfts som orsaken till att kvinnor med barn är den största hushållstypen med barn, både vad gäller antal hushåll men även biståndstidens längd. Den interna och externa samverkan ska vidareutvecklas. Informationsinsatser riktade till föräldralediga ensamstående mammor om åtgärder och aktiviteter inför ett närmande eller återgång till arbetsmarknaden har påbörjats. Om fler kvinnor kommer ut i arbete bidrar det till ett mer ekonomiskt jämställt samhälle i enlighet med målet om ekonomisk jämställdhet.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Utveckling och omvärld

Enligt senaste siffrorna avseende arbetslösheten i Spånga-Tensta så minskade den från 5,7 procent 2021 (december), till 4,3 procent 2022 (december), samma tendens kan utläsas i Rinkeby-Kista, från 7,1 procent till 5,5 procent. Detta kan jämföras med stadens genomsnittliga arbetslöshet som uppgick till 2,7 procent vid decembers månad utgång. Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista har tillsammans högst andel arbetslösa i staden och behovet av arbetsmarknadsåtgärder och rehabilitering bedöms vara fortsatt högt för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. En särskild utmaning är att nå ut till, samt stötta kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Kvinnor i stadsdelen Tensta har en

förvärvsintensitet (personer som står till arbetsmarknadens förfogande) på 54 procent och i stadsdelen Rinkeby uppgår samma nyckeltal till 50,1 procent, detta i jämförelse med kvinnor i staden som helhet på 78,1 procent (2020). En lågkonjunktur bedöms i hög utsträckning kunna påverka den redan höga arbetslösheten i stadsdelsområdet negativt. Nämnden bedömer utifrån ovanstående att samverkansinsatser mellan stadsdelsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, Jobbtorg och Arbetsförmedlingen är avgörande för att skapa hållbara förändringar.

Konsekvenser för verksamheten

Stockholmsjobb begränsas till en anställning om sex månader från och med första januari 2023. Detta kan påverka verksamheternas intresse och incitament att tillhandahålla arbetsplatser för insatsen, då det kan upplevas bli en stor rörelse i verksamheten och svårt att få kontinuitet. Utöver detta har ansvaret för Stockholmsjobb tagits över av arbetsmarknadsförvaltningen.

Den tidigare möjligheten med placering av offentligt skyddade anställningar (OSA) i föreningar samt frivilligorganisationer har från och med 2022 upphört. Staden får inte heller vidareplacera i offentliga verksamheter inom stat och region. Förändringar har bidragit till att antalet arbetstillfällen för OSA, med anpassningar och stöd, har reducerats markant. Anställningar får endast placeras i stadens egna verksamheter vilket ställer höga krav på staden att utveckla ett hållbart arbetssätt som möjliggör för OSA inom staden. Bedömningen är att vägledning för handledare i förvaltningarnas verksamheter kan behövas samt att inrättande av funktionen platssamordnare behöver tillkomma och att antalet möjliga arbetsplatser behöver utökas.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål *I Stockholm ska alla ges möjlighet till eget jobb* och Agenda 2030 globala hållbarhetsmål om avskaffande av fattigdom och verka för ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män prioriterar förvaltningen:

- Stärkt samverkan med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg i arbetet med målgruppen unga vuxna, 18-29 år
- I samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen genomföra arbetsdifferentiering i syfte att tillhandahålla fler arbetsplatser för OSA
- Göra en översyn av arbetsplatser och innehåll i arbetsuppgifter för OSA i syfte att göra insatsen mer attraktiv för kvinnor
- Fortsatta satsningar på offentligt skyddade anställningar samt stockholmsjobb utifrån ökad andel tillhandahållna platser i nämndens verksamheter.
- Erbjuder kvalitativa feriejobb som ger en bra start för unga på arbetsmarknaden. Samarbetet med civilsamhället och organisationer som förvaltningen har IOP (idéburet offentligt partnerskap) med utvecklats.
- Fortsatt satsning på uppdraget med Järvavårdar med Stockholmsjobb och OSA.
- Utveckla fritidsbiblioteket med Stockholmsjobb och OSA.

Jämställdhet

Trots att förvaltningen prioriterat kvinnor och unga vuxna till anställningar med stöd är det

fler män än kvinnor som har dessa anställningar. Förvaltningen fortsätter arbetet med att försöka få fler kvinnor till dessa anställningar.

2.9 Övrigt

Miljö- och klimat

Utveckling och omvärld samt konsekvenser för verksamheten

Klimatförändringarna och den rådande energikrisen kräver ett intensifierat arbete för att uppnå det globala 1,5-gradersmålet. Det finns ett fortsatt behov av att genomföra kunskapshöjande insatser om hållbarhet samt stöd för framtagande av miljö- och klimatkonsekvensanalyser. Fortsatt arbete med medarbetarnas delaktighet och ett ambassadörskap för den gröna omställningen är en nyckelfaktor i arbetet.

Implementering av stadens nya miljöprogram samt stadens nya klimathandlingsplan med tillhörande handlingsplaner kräver en utökad samverkan med nyckelaktörer i staden, akademien och näringslivet. Det finns behov av innovativa lösningar för att exempelvis utveckla rutiner för hållbara inköp och upphandling samt utökade kommunikationsinsatser för att uppmuntra till beteendeförändringar.

Implementeringen av stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald i Järva, stadens trädsmål samt åtgärder för att ta hand om vattenförekomster innebär ökade kostnader för nämnden. Arbetet förutsätter även ett förstärkt samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, SVOA, berörda koloniföreningar och fastighetsägare.

År 2023 blir det obligatoriskt för alla hushåll och verksamheter att sortera allt matavfall. För att uppnå detta behöver samarbetet utökas med fastighetsägare som har rådighet över infrastrukturen. Arbetet kräver även utökade kommunikationsinsatser. För att minska den negativa påverkan av kemikalier på miljön och människors hälsa prioriterar nämnden arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedel. Det finns även ett behov av att implementera rutiner för uppföljning av inköp av animalier med antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning. Den rådande lågkonjunkturen och höga inflationen innebär att verksamheter behöver ta höjd för ökade kostnader för ekologiska alternativ.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning och Agenda 2030 hållbarhetsmål om god hälsa, hållbar energi för alla, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion och produktion, bekämpning av klimatförändringar och ekosystem och biologisk mångfald prioriterar nämnden följande:

- Fortsätta arbeta med miljönätverket och ett ambassadörskap för att förankra den gröna omställningen i nämndens samtliga verksamheter.
- Samarbeta närmare med stadens facknämnder och andra nyckelaktörer som har ansvar för den gröna omställningen.
- Genomföra klimatinvesteringsprojekt för att minska klimatpåverkan samt för att öka motståndskraften i stadsmiljön inför ökade klimatförändringar.
- I samarbete med berörda nämnder, implementera stadsdelsvist åtgärdsförslag för

biologisk mångfald och trädmålet.

- Säkerställa att nämndens upphandlingar ställer krav i enlighet med stadens miljö- och klimatmål.
- Intensifiera uppföljning av verksamheternas inköp av ekologiska livsmedel och måltider.

Trygghets- och säkerhetsarbete

Utveckling och omvärld samt konsekvenser för verksamheten

Medborgarundersökningen från 2022 visade en marginell minskning av den upplevda tryggheten i Rinkeby-Kista samt en ökning av tryggheten i Spånga-Tensta. Nämnden ser en växande grupp av unga vuxna som av olika anledningar, främst på grund av kriminalitet hamnat utanför samhället. Många invånare i stadsdelsområdet är brottsoffer och otryggheten har för vissa blivit vardag. En utveckling/förflyttning har skett där kriminella individer närmar sig anhöriga på ett nytt sätt, vilket påverkar den generella tryggheten i området.

En prioriterad fråga är att tillsammans med Region Stockholm utveckla anhörigstödet till personer som har förlorat en familjemedlem på grund av dödligt våld. Nämnden ser ett behov av att utveckla arbetet med informationssatsningar till invånare som utsatts för brott, i syfte att öka kunskapen och att fler ska ta del av insatser. Nämnden ser ett behov av kompetensutveckling inom flickors/kvinnors förutsättningar i den kriminella miljön och samtal/kunskap om den kriminella miljön ur ett genusperspektiv.

En stor utmaning är att ungdomar avancerar snabbt inom de kriminella kretsarna. Inom sociala insatsgruppen (SIG) märks en trend att ungdomar dras in i kriminalitet i allt yngre åldrar och att yngre med sociala svårigheter och intellektuella funktionsnedsättningar används för att utföra kriminella handlingar. Nämnden ställer sig positiv till Trygghetsberedningen SOU 2022:67 gällande nationell kraftsamling för att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet och hur detta påverkar det fortsatta arbetet.

I jämförelse med regionen i övrigt, har stadsdelsområdet en hög koncentration av våldsbejakande extremism. Rekryteringen sker främst genom sociala nätverk och kontakter. Miljöerna innefattar både män och kvinnor, yngre och äldre. Fortsatt arbete krävs för att medarbetare ska ha kunskap om de olika våldsbejakande extremistmiljöerna liksom kunskap om var medarbetare och medborgare kan vända sig när det finns misstanke om att en individ har kopplingar till våldsbejakande extremism. Fokus behöver även ligga på arbetet med förebyggande insatser.

För att öka tryggheten i stadsdelsområdet arbetar nämnden enligt konceptet platssamverkan. En utmaning i arbetet är att få samverkande aktörer att hitta hållbara samverkansformer. Nämnden efterfrågar ökade möjligheter och flexibilitet att erhålla trygghetsinvesteringsmedel för längre perioder än enbart på årsbasis. Detta skulle ge möjlighet till bättre planering samt att bättre kunna balansera resurserna.

Arbetet mot felaktiga utbetalningar ska fortsatt fokusera på minimering och förebyggande åtgärder, bland annat genom att utveckla arbetet med att skapa förutsättningar för de sökande att göra rätt från början. Arbetet mot felaktiga utbetalningar behöver även fortsatt stärkas inom nämnden, till exempel genom förbättrad kunskap samt genom att frigöra tid för

socialsekreterare som då kan läggas på kontroller. I enlighet med att Stockholm stad påbörjat arbetet mot digitala ansökningar så kommer de arbetssätt som finns för felaktiga utbetalningar att behöva revideras.

Prioriteringar

För att uppnå kommunfullmäktiges mål om att *tryggheten ska öka genom förebyggande insatser* och Agenda 2030 hållbarhetsmål om *minskad ojämlikhet, fredliga och inkluderande samhällen samt otillåten påverkan* prioriterar nämnden följande:

- Prioritera arbetet med otillåten påverkan med extra fokus på omvärldsbevakning
- Fortsatt fokus på förebyggande insatser inom våldsbejakande extremism.
- Fortsatt utveckling av platssamverkan och möjliggöra för fler deltagande aktörer.
- Stärka arbetet med felaktiga utbetalningar genom förebyggande arbete gentemot invånarna.

Jämställdhet

Det är fortsatt färre kvinnor än män som känner sig trygga vid utevistelse på kvällen. Behovet av riktade insatser gentemot kvinnor i form av platssamverkan, trygghetsinventeringar och trygghetsinvesteringar kvarstår.

Civil beredskap

Det allt osäkrare omvärldsläget samt klimatpåverkan med extremväder som följd medför behov av att öka nämndernas förmåga att hantera olika typer av kriser och höjd beredskap. Nämnderna följer stadens modeller för kris- och beredskapsplanering. En utmaning är att säkerställa tillräcklig ertillförsel vid elavbrott i nämndens samhällsviktiga verksamheter då mobila, mindre reservkraftaggregat endast täcker ett mindre behov.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Drift netto, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Nämnd och förvaltningsövergripande administration	51,0	51,0	51,0	51,0
Individ- och familjeomsorg inkl. statsbidrag flyktingmottagande	217,6	217,2	216,3	216,3
Stadsmiljöverksamhet	13,3	13,2	13,2	13,2
Förskoleverksamhet	292,5	292,1	292,1	292,1
Äldreomsorg	263,0	270,0	277,9	277,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	236,1	241,0	241,0	241,0
Barn, kultur och fritid	39,7	39,7	39,7	39,7
Arbetsmarknadsåtgärder	14,0	14,0	14,0	14,0
Ekonomiskt bistånd	115,2	115,0	114,7	114,7

Drift netto, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Summa	1 242,4	1 253,2	1 259,9	1 259,9
Kapitalkostnader - stadsmiljö	8,0	8,0	8,0	8,0
Totalt	1 250,4	1 261,2	1 267,9	1 267,9

Nämndens nettobudget för driftverksamheten uppgår till 1 250,4 mnkr för år 2023. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens budget att öka med 10,8 mnkr till år 2024 och till 2025 ökar budgeten med 6,7 mnkr. Plan 2026 är densamma som för år 2025.

På förvaltningen arbetar ca 980 tillsvidareanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör cirka 50 procent av nämndens bruttokostnader vilket motsvarar cirka 600 miljoner kronor. Kostnader för lokaler utgör cirka 110 miljoner kronor. Andelen kostnader för personal respektive lokaler har ökat under de senaste åren och bedöms fortsätta att öka under planperioden.

Kriget i Ukraina med dess konsekvenser såsom energikris och ökade priser har medfört att svensk ekonomi utmanas av hög inflation. För att bekämpa inflationen har riksbanken höjt räntan i snabb takt. Minskade marginaler för hushåll och företag ger en låg tillväxt och förväntas medföra ökade konkurser och arbetslöshet och föra Sverige in i en lågkonjunktur. Detta påverkar stadsdelsnämndens ekonomi på flera sätt. Inflationen har medfört ökade direkta kostnader för indexreglerade avtal och det höjda prisbasbeloppet som gjort att staden höjt personalomkostnadsbeloppet, en kostnad som belastar verksamheterna. Investeringsutgifter har också höjts i olika led. Även om konjunkturen vänder under planperioden och inflationen stabiliseras på en lägre nivå har det ökat kostnaderna kraftigt inom många områden. Det är svårt att bedöma pris- och löneökningar för kommande år. Nuvarande inflation (12,0 procent i februari) kommer troligtvis att gradvis sjunka men har inneburit bestående prisökningar.

De samhällsekonomiska effekterna av lågkonjunkturen beror till viss del på vilka finanspolitiska åtgärder som regeringen kan komma att vidta men kan innebära ökad arbetslöshet och sociala problem med ökade kostnader för exempelvis ekonomiskt bistånd som konsekvens.

Stadsutvecklingsområdet Bromstensstaden innebär en befolkningsökning och bland annat behov av förskolelokaler. Behov finns även av att fortsätta arbetet med att ersätta de förskolelokaler som har tillfälliga bygglov. Detta tillsammans med de behov av lokalisering i stadsdelsområdet som den nya förvaltningen Järva kan innebära, kommer troligtvis att öka nämndens lokalkostnader från 2024 och framåt.

Den nya nämnden Järva kommer utifrån budgetomslutning att bli en av stadens större stadsdelsnämnder. Det medför på sikt stordriftsfördelar och utökade möjligheter att utveckla verksamheternas kvalitet. Under en övergångsperiod kan det dock kvarstå kostnader utifrån dagens organisation såsom drift av två förvaltningshus och en viss överlappning av funktioner. För att inrymma ökade kostnader behöver arbetet med effektiviseringar fortgå. Digitalisering, förändrade arbetssätt och preventiva insatser behöver fortsätta att utvecklas för

att möta ökade kostnader. Andra åtgärder är att öka samarbetet med andra stadsdelsnämnder och samverka med aktörer som skola, socialtjänst, polis och civilsamhälle.

Investeringar, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Maskiner och inventarier	1,4	1,4	1,4	1,4
Stadsmiljö	9,5	9,5	4,5	4,5
Totalt:	10,9	10,9	5,9	5,9

Nämndens investeringsbudget uppgår till 10,9 mnkr för år 2023. Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens investeringsbudget att vara densamma till år 2024 och sedan minska med 5,0 mnkr till 2025. Plan 2026 är densamma som för år 2025.

Stadens internränta har höjts och med ökade behov av investeringar kommer detta att öka nämndens kapitalkostnader under planperioden. Det medför ökade behov av prioriteringar av stadsdelsnämndens investeringar för planperioden. Särskilt gäller det planerad utbyggnad av verksamhetslokaler.

3.1 Drift

Förskola

Förskolan befinner sig i en trend med fallande barnantal. Det medför att förskolans rekryteringsbehov minskar och hyreskostnadernas andel av förskolans kostnader riskerar att öka. Förvaltningen arbetar aktivt med att öka inskrivningsgraden och följer och analyserar barnantalsprognoser inom verksamheten. Vid behov kommer åtgärder att vidtas för att möta eventuellt minskat barnbehov genom kostnadsbesparingar. Detta sker i sådant fall framförallt via bemanning för en resursanvändning som är effektiv och behovsanpassad.

Det finns pågående planer för nybyggnadsprojekt i stadsdelsområdet vilket inkluderar förskolor, vilka då kommer att ha högre hyror än det äldre beståndet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens resurstilldelning baseras på ett antagande om antalet äldreomsorgstagare från befolkningsprognosen. För att verksamhetens finansiering ska säkerställas utifrån det faktiska behovet krävs att stadsövergripande avstämningar genomförs kontinuerligt. Vidare kommer det även framgent vara av vikt att de stimulansmedel som fördelas via andra nämnder delges så tidigt som möjligt då sena beslut leder till ekonomisk osäkerhet och svårplanerad verksamhet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Befintligt och framtida behov av nya bostäder för personer med komplext stödbehov medför ökade hyreskostnader. Försening av de nya bostäderna skulle även kunna leda till att personer med dessa behov måste erbjudas plats utanför valfrihetssystemet, vilket kan innebära kostnadsökningar. De dagliga verksamheterna behöver erbjuda passande aktiviteter i närheten av nya boenden, samtidigt som nämnden ser en risk för att konjunkturen medför större generellt behov av just daglig verksamhet. På dessa grunder förväntas högre framtida kostnader för daglig verksamhet.

2023 års lagändringar för stärkt rätt till personlig assistans förväntas framöver medföra högre kostnader i och med ett ökat antal beviljade ansökningar.

Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och unga

Införandet av den nya socialtjänstlagen kommer att innebära en ökad omfattning av förebyggande öppenvårdsinsatser. Detta kan medföra ökade kostnader men kan på sikt, vid en gynnsam effekt av insatserna, resultera i minskade kostnader för myndighetsutövningen. Det är fortsatt svårt att rekrytera familjehem, särskilt för barn och ungdomar med mer omfattande problematik. Bristen på familjehem riskerar att bli kostnadsdrivande genom högre arvoden till befintliga familjehem samt längre och dyra placeringar i jourhem och köpta familjehem. Antal placeringar på SIS-institutioner bedöms fortsätta att öka och därmed öka kostnaderna. Förslag på reformer som rör kriminalitet kan om de genomförs under de kommande åren medföra ökade insatser från socialtjänsten och därmed påverka kostnadsutvecklingen.

Missbruk och hemlöshet

Komplexiteten i ärenden där det finns samsjuklighet – missbruk och psykisk sjukdom - har tilltagit och detta i kombination med att bristen på bostäder är stor leder till ökade kostnader inom verksamhetsområdet. Antal personer i hemlöshet riskerar att öka framöver i takt med inflation och lågkonjunktur vilket medför ökade kostnader för placeringar på härbärgen.

Flyktingmottagande

Antalet ensamkommande barn och ungdomar minskar. De barn och unga vuxna som fortsatt behöver socialtjänstens stöd tas emot inom ordinarie verksamhet. Finansieringen av handläggningen är en utmaning då ersättning endast ges i form av engångsbidrag när ett ensamkommande barn kommer till stadsdelen medan handläggnings- och uppföljningskostnaden ofta består under flera år. Kriget i Ukraina kan under den kommande perioden medföra ett ökat antal flyktingar som kan komma att behöva stöd och olika insatser.

Socialpsykiatri

Unga vuxna i åldern 20-29 år med neuropsykiatriska diagnoser i kombination med andra funktionsnedsättningar och/eller beroendeproblematik ökar. Detta beräknas innebära ökade kostnader inom socialpsykiatrin.

Stadsmiljö

Knappt 4500 nya bostäder planeras under perioden 2024-2026 i Järva. Fler invånare leder till ökad belastning på befintliga parkanläggningar vilket medför ett ökat behov av drift och upprustning. Under pandemin har fler människor vistats i parker och naturområden, vilket inneburit ökade kostnader för renhållning och underhåll. Förvaltningen bedömer att pandemin kan ha lett till en ändring av beteende vilket innebär en fortsatt hög användning av utemiljöer. Hantering av ökad nedskräpning medför ökade kostnader och det är även sannolikt att driftkostnader i form av tillkommande frekvenser på städning (tjuvtippar) och renhållning i parker och grönområden kommer att öka.

Förvaltningen har fått ett budgetuppdrag att ta över verksamheten i egen regi från och med 2024 vilket kommer innebära stora investeringar av bland annat maskiner och utrustning.

Ekonomiskt bistånd

Antal bidragshushåll har minskat kontinuerligt sedan augusti 2021. Utvecklingen inom ekonomiskt bistånd är dock svår att bedöma och det finns risk för ökade kostnader i samband med en eventuell lågkonjunktur. Möjligheterna till självförsörjning för stadsdelsområdets invånare kan försämrats ytterligare då många hushåll befinner sig långt från arbetsmarknaden. Vid ökad tillströmning av flyktingar till Sverige och staden kan fler hushåll behöva försörjningsstöd. Bristen på bostäder kvarstår och kan resultera i höga boendekostnader för akutboenden.

Arbetsmarknadsåtgärder

Behovet av arbetsträning och arbetsrehabilitering bedöms vara fortsatt högt de kommande åren. Satsningar på OSA fortsätter och stadsdelsnämnden kommer även erbjuda ungdomar fler feriejobb under sommar-, höst- och vinterlov.

Den tillfälliga nedsättningen av arbetsgivaravgifter för 15-23 åringar upphör den 31 mars 2023 vilket innebär att personalomkostnader för feriearbetande kommer att öka.

3.2 Investeringar

Stadsmiljöinvesteringar i parker och grönområden

Skatepark Tenstadalen, 7,4 mnkr (2024 -): I närheten av Spånga IP planeras att skapa möjligheter till rörelse och möten i en omgivning som är tillgänglig för många.

Trygghetsinvesteringar

Inventering för framtida ansökningar sker löpande. Medel för trygghetsinvesteringar ansöks om och avses färdigställas under samma år, men vid större eller mer komplexa projekt kan det ta längre tid.

Klimatinvesteringar

Inventering för framtida ansökningar sker löpande.

Maskiner & Inventarier

Nämndens budget för maskiner och inventarier används till inköp av möbler och övriga inventarier, detta sker särskilt vid uppstart av ny verksamhet.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Övriga redovisningar

Staden som helhet

Fokus Järva

Under planperioden med start våren 2023 kommer stadsdelsnämnd och förvaltning att delta i det omfattande stadsutvecklingsprojektet *Fokus Järva* som adresserar de strukturella utmaningar som finns inom stadsdelsområdet Järva. Projektet är högt prioriterat och kommer att inbegripa målområden som stadsutveckling/stadsmiljö, ekologisk hållbarhet, social hållbarhet, civilsamhälle och näringsliv. Stadsdelsnämnden samverkar i projektet tillsammans med berörda facknämnder och bolag och ges i denna samverkan möjlighet att genom lokal

kännedom och förankring påverka analyser och lösningar för framtiden.

Avfallshantering

Inom ramen för miljö- och klimatarbetet ska samtliga nämnder införa infrastruktur och rutiner för välfungerande avfallshantering i nämndens verksamheter och i stadsmiljön. En välfungerande avfallshantering innebär källsortering av de olika fraktionerna, såsom papper och plast, och separat sortering och behandling av miljöfarligt avfall. Det finns behov av en upphandlad leverantör som ansvarar för upphämtning, transport och behandling av det källsorterade avfallet. Detta är en gemensam utmaning för samtliga nämnder och en gemensam central lösning skulle underlätta. Ett aktuellt exempel är de ökade kostnader som hantering av lustgastuber innebär för staden. Det finns behov av att utveckla rutiner för bättre hantering av nedskräpning av lustgastuber och förebyggande insatser för att minska bruket.

Säkerställa kompetensnivå inom socialpsykiatrins utförarenheter

Ersättningen för insatsen boendestöd bör ses över av staden för att möta den ökade komplexiteten i målgruppen vilket kräver medarbetare med bredare kompetens samt högre personaltäthet än tidigare. Utbildningsnivån inom socialpsykiatri och svårigheten att rekrytera utbildad personal riskerar annars att få konsekvenser för målgruppens brukare samt ur arbetsmiljöperspektiv för verksamheternas medarbetare. En utbildningssatsning av staden likt den för stödassistent som sker inom LSS skulle innebära en positionsförflyttning inom verksamhetsområdet socialpsykiatri vilket behöver hantera allt mer komplexa ärenden. Kunskapsnivån hos medarbetarna behöver höjas för att tillgodose ett adekvat stöd för den enskilde samtidigt som rätt kompetens och verktyg säkerställs hos medarbetaren för att möta den allt svårare problematik som klientgruppen har.

Stöd till arbete eller studier för personer med funktionsnedsättningar

En utmaning är att få invånare på Järva deltar i arbetsmarknadsförvaltningens insatser för målgruppen så som ALFA, Iwork och Bron, då de är belägna i stadens södra delar. Det finns ett behov av att även kunna erbjuda insatserna i stadens nordvästra delar för att skapa mer jämlika förutsättningar för deltagandet. Det finns också ett fortsatt behov av att klargöra gränsdragningarna mellan stadsdelsförvaltningarnas och arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag att ge stöd till personer med funktionsnedsättning att komma i arbete.

God och nära vård

Staden behöver en plan för omställningsarbetet som identifierar den förflyttning som behöver ske samt vad det innebär för de verksamhetsområden som berörs. En stadsövergripande plan skapar förutsättningar för ett gemensamt förhållningssätt när det gäller den nära vården. I arbetet krävs en nära dialog med regionen för att tydligt fastställa gränsdragning och ansvarsområden. I planen för god och nära vård behövs även en översyn av staden gällande finansiering av stadsdelsförvaltningarnas ansvarsområden för hälso- och sjukvård inklusive rehab. Vårdtyngden hos de personer som skrivs ut från sjukhus blir allt tyngre vilket blir kostnadsdrivande på bekostnad av annat i verksamheterna.

Medborgarbudget och medborgarinflytande

För att stärka medborgarinflytandet i stadsdelsområdet anger både Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd i verksamhetsplanen för 2023 att medborgarkontoret kommer att utveckla sitt arbete med att informera om möjligheten för allmänheten att lämna

synpunkter och medborgarförslag. Medborgarförslag innebär en konkret möjlighet att faktiskt påverka nämndens verksamhet. En ökad kunskap om den möjligheten tillsammans med en återkommande återföring av konkreta exempel på medborgardrivna förändringar bedöms som viktiga strategiska prioriteringar.

En annan betydelsefull möjlighet till medborgarinflytande går via föreningslivet. Nämnderna stödjer och samverkar med föreningslivet rörande för stadsdelsområdet, strategiskt viktiga frågor. Under planperioden kommer samverkan att förstärkas. Bland annat kommer en översyn av arbetet inom ramen för idéburna offentliga partnerskap inför 2024 att genomföras.

Pensionärsrådet som företräder äldre kvinnor och män ger tillsammans med rådet för funktionshinderfrågor möjlighet för engagemang inflytande och delaktighet i nämndens arbete. Råden har möjlighet att lämna synpunkter på remisser i frågor som berör målgrupperna. Förvaltningen kommer att fortsätta att bjuda in råden att delta i tillgänglighetsvandringar och trygghetsinventeringar som sker i stadsdelsområdet.

I verksamhetsplanerna 2023 för Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder angavs att nämnderna under året kommer att utreda möjligheten att arbeta med medborgarbudget inom ett område som berör barn och ungas uppväxtvillkor. Nämnderna har under början av året påbörjat planeringen för ett projekt med medborgarbudget. Målgruppen är barn och unga i hela Järva stadsdelsområde. Idégenereringen och andra aktiviteter kopplade till projektet genomförs lokalt i stadsdelarna. SKR:s modell kommer att användas. Projektet sträcker sig fram till och med hösten 2025 och bedöms vara angeläget att genomföra även om det kommer att kräva en relativt stor arbetsinsats.